

УКРАЇНСЬКИЙ КАРДІОЛОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

Додаток 1/2012

Ukrainian Journal of Cardiology

Науково-практичний журнал
Видається із січня 1994 року

Матеріали XIII Національного конгресу кардіологів України (Київ, 26–28 вересня 2012 р.)

Головний редактор: *В.О. Шумаков*

Наукова редакція випуску: *М.І. Лутай (голова), Л.Г. Воронков, А.П. Дорогой, О.І. Мітченко, О.Г. Несукай, О.М. Пархоменко, Є.П. Свіщенко, О.С. Сичов, Ю.М. Сіренко, Ю.М. Соколов, Т.В. Талаєва*

Адреса редакції журналу

ДУ «Національний науковий центр
«Інститут кардіології ім. М.Д. Стражеска»
НАМН України»
вул. Народного Ополчення, 5
03680 МСП м. Київ-151
Випускаючий редактор:
Н.П. Строганова (тел.: (44) 249-70-20)
Відповідальний секретар:
О.Й. Жарінов (тел./факс: (044) 291-61-30)
E-mail: 4w@4w.com.ua
www.ukrcardio.org

Адреса видавництва

ТОВ «Четверта хвиля»
проспект Червонозоряний, 119, оф. 213
03039, м. Київ
Тел.: (044) 221-13-82
Факс: (044) 501-68-24
E-mail: 4w@4w.com.ua
www.4w.com.ua

Київ-2012

корекційний зв'язок між ступенем зниження АТ в нічний час та тривалістю впливу ЕМВ НВЧ у здорових чоловіків ($r=0,87$; $P<0,0001$). Існує пряма залежність значення MMSE тесту та рівнем АТ в нічний час ($r=0,46$; $P<0,05$).

Висновки. У пацієнтів з АГ та здорових чоловіків, які тривалий час перебувають під впливом ВЧ ЕМВ, виявлено ураження нервової системи у вигляді порушення когнітивних функцій легкого та середнього ступеня. Знайдена залежність між часом роботи під впливом ЕМВ та виявленими порушеннями. Серед обстежених хворих на АГ, які зазнали тривалого впливу ЕМВ НВЧ, 24 % мають стійке підвищення АТ в нічний час, 35 % – подостатнє зниження АТ та 5 % – надмірне зниження АТ, що є потенційно небезпечним як фактор пошкодження органів-мішеней. Надмірне зниження АТ в нічний час у 32 % здорових чоловіків в умовах впливу ЕМВ НВЧ може свідчити про зміни вегетативної нервової системи.

Отримані дані слід враховувати в комплексній терапії та профілактиці серцево-судинних захворювань у працюючих в умовах ЕМВ НВЧ.

Молекулярно-генетичні асоціації структурно-функціональних змін міокарда лівого шлуночка та поліморфізму окремих генів у хворих на артеріальну гіпертензію

Л.П. Сидорчук, І.Ю. Габорець, Ю.В. Урсуляк

Буковинський державний медичний університет, Чернівці

Мета – встановити патогенетичні особливості формування гіпертрофії та ремоделювання міокарда лівого шлуночка (ЛШ) у хворих на артеріальну гіпертензію (АГ) залежно від I/D поліморфізму гена ACE та T894G гена ендотеліальної NO-синтази (eNOS).

Матеріал і методи. Обстежено 120 хворих на АГ I–III стадії тяжкості (15,8 % – жінок, 54,2 % – чоловіків, середній вік – $(53,7 \pm 8,4)$ року). Структурно-функціональні зміни міокарда вивчали за даними ЕКГ та Ехо КГ. Алелі поліморфних ділянок вивчали методом виділення геномної ДНК із венозної крові обстежених із наступним ПЛР аналізом.

Результати. Групами високого ризику ураження органів-мішеней, зокрема величини ЛШ (за індексом маси міокарда ЛШ – ІММЛШ), за геном ACE стали чоловіки-носії DD-генотипу та жінки-носії D-алеля ($P<0,05$); за геном eNOS – чоловіки із TT-генотипом ($P<0,05$). Серед носіїв D-алеля гена ACE вірогідно рідше траплялися нормальна геометрія і концентричне ремоделювання ЛШ (НГ ЛШ, КР ЛШ), ніж у хворих із II-генотипом ($P<0,05$). За частотою ексцентричної та концентричної ЛШ (ЕГ ЛШ, КГ ЛШ) суттєвих відмінностей між генотипами гена ACE не виявили, із пограничним переповерханням за КГ ЛШ у носіїв DD-генотипу ($P=0,055$). T-алель гена eNOS рідше траплявся серед осіб із II ЛШ ($P=0,029$). Однак саме у пацієнтів із T-алелем частіше виявлялися такі види ремоделювання, як EG ЛШ – відповідно 23,8 і 29,8 % та КГ ЛШ – 33,3 і 50,8 %, ніж у носіїв GG-генотипу – відповідно 17,0 % ($P=0,001$) і 12,8 % ($P<0,001$). Прогностична цінність позитивного результату наявності ЛШ (за ІММ ЛШ) щодо тяжкості АГ I і III ст. – 94,2 %, чутливість – 80,3 %, спе-

цифічність – 86,4 %, діагностична точність і ефективність – відповідно 81,9 і 83,4 %.

Висновки. Поліморфізми генів ACE (I/D) та eNOS (T894G) є додатковими незалежними предикторами ураження органів-мішеней у хворих на АГ, зокрема появи та величини ЛШ.

Діагностичне значення геометрії лівого шлуночка у літніх пацієнтів з артеріальною гіпертензією

В.А. Скибчик, С.Д. Бабляк

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
Львівська обласна клінічна лікарня

Мета – визначення частоти різних типів ремоделювання лівого шлуночка (ЛШ) в осіб похилого віку з урахуванням гендерних відмінностей.

Матеріал і методи. На базі Львівської обласної клінічної лікарні обстежили 208 пацієнтів (111 чоловіків і 97 жінок) віком 60–75 років з артеріальною гіпертензією (АГ) 2–3 ступеня. Не включали хворих з перенесеним інфарктом або інсультом впродовж останніх 6 місяців, помірною або вираженою серцевою недостатністю, важкими ураженнями серцевих клапанів, печінки, нирок, онкологічними і психічними захворюваннями. Більшість літніх чоловіків і жінок (64,9 %) хворіли на АГ тривалий час (понад 10 років). Для діагностики патологічного ремоделювання ЛШ оцінювали його масу після проведення ехокардіографічного обстеження (ЕхоКГ) за формулою Penn-Convention. Класифікацію нормальних і патологічних конфігурацій ЛШ залежно від величин індексу маси міокарда ЛШ (ІММ ЛШ) і відносної товщини стінки (ВТС) проводили згідно з класифікацією Ganau L.

Результати. За даними ЕхоКГ концентричне ремоделювання (КР) характеризується нормальним ІММ ЛШ, але підвищеним значенням показника ВТС, що істотно відрізняє його від нормальної геометрії (НГ) лівого шлуночка. Іншою відмінністю цих двох станів, згідно з даними нашого дослідження, є більший відсоток пацієнтів з обтяженим сімейним анамнезом у групі концентричного ремоделювання. У таких пацієнтів спостерігається менша частота серцевих скорочень, нижчий холестерин ліпопротеїдів низької щільності, значно вищі тригліцериди та креатинін.

Слід відзначити, що КР відрізняється суттєво від ексцентричної гіпертрофії (ЕГ) значно вищим показником ВТС та значно меншим ІММ ЛШ. Також КР відрізняється від концентричної гіпертрофії (КГ), а саме, значно меншим ІММ ЛШ і незначно меншим показником ВТС.

Серед обстежених літніх чоловіків частота нормальної геометрії (НГ) становила 25,2 %, концентричного ремоделювання (КР) – 36,9 %, ексцентричної гіпертрофії (ЕГ) – 15,3 %, концентричної гіпертрофії (КГ) – 22,6 %. У літніх жінок частота вищевказаних геометричних варіантів (НГ, КР, ЕГ і КГ) становила відповідно 15,5; 34,0; 11,3 і 39,2 %. У пацієнтів з КР порівняно з КГ спостерігався значно менший відсоток осіб з цукровим діабетом 2-го типу і обтяженим сімейним анамнезом. У них набагато нижчі були систолічний і діастолічний артеріальний тиск, індекс маси тіла, кращі всі показники ліпідного та вуглеводного обміну (включно з тригліцерідами).

Алфавітний покажчик авторів тез

- Аболмасов 115
Агеевко 203
Александрук 74
Аль Салама М.В. 203
Аль Шейх Диб Хусейн
Хамзех 62
Амбросова 62
Амеліна 86, 186
Андреева 56
Андрієвська 9
Антощенко 194
Артеменко 74
Афанасьєва 15
Ащеулова 9, 62
- Бабак 56
Бабаніна 185
Бабій Л.Н. 122, 155
Бабій Т.В. 139
Бабич 152
Бабляк 10, 45
Багрий А.Э. 125, 144
Багрий Е.А. 86
Базика 21, 22
Базилевич 181
Балабан 142
Бацак 194
Бачинська 123
Бачук-Понич 175
Башинська 169
Башкірцев 21
Безпрозванна 116
Безугла В.В. 174
Безугла М.В. 33
Бек 10
Бекало 175
Беловол 11
Беляєва 210
Бенца 12, 52
Бессонова 12
Бешляга 163, 194
Беляєва 53, 60
Бичков О.А. 13, 35
- Бичкова Н.Г. 13, 14, 35
Бичкова О.Ю. 48, 138
Бичкова С.А. 13
Біла 115
Білавка 208
Білінський 194
Біловол 28, 145
Білоус 89
Бірець 184
Бобкович 175
Боброва 207
Богмат 176
Богослав 159
Бодарська 89
Бодрецкая 94
Боев 18
Бойко 158
Большак 166
Бондаренко Н.В. 9
Бондаренко О.В. 83
Бондарь 77, 100, 178
Борзова 117
Борхаленко 170
Бугаєнко 97, 98
Будник 92, 93
Булак 79
Бурлака 199
- Вакалюк І.І. 107
Вакалюк І.П. 107, 177
Вакулєнко 22
Валуєва 107, 108
Василенко А.М. 214, 215
Василенко В.А. 138, 157
Василечко 74
Василинчук 19, 34, 127
Ватутин 109, 146
Вашеняк 32
Верещнікова 136
Висоцька 132
Вишневська 115
Вітовський 194
Власенко А.Г. 215
- Власенко Е.М. 42
Власенко М.А. 42, 56, 132
Вовченко 178, 188
Волков В.И. 57, 87, 178
Волков Д.Е. 56, 132
Волкова 184
Волошенко 181
Волошин 33
Волошина 30
Волынская 177
Вороненко 109
Воронков 146, 152
Выхованюк 15
- Габісонія 189
Габорець 45
Габулавичене 51
Гавриленко 146
Гаврилин 189
Гаврилюк 69
Гавриляк 187, 204
Гавриш 178, 192
Гагарина 80
Галицька 213
Гальчинская 179, 211
Ганусевич 199
Гапон 29
Гарбар 110
Гармаш 134
Гарькавый 54
Гвоздик 58
Гельмедова 159
Гетман 133
Гетьман 29, 78, 134
Гищак 32
Гідзинська 33
Гінгуляк 205
Гладкий 212
Глебова 117
Годлевская 42
Голик 20
Головко 176
Гончар 138